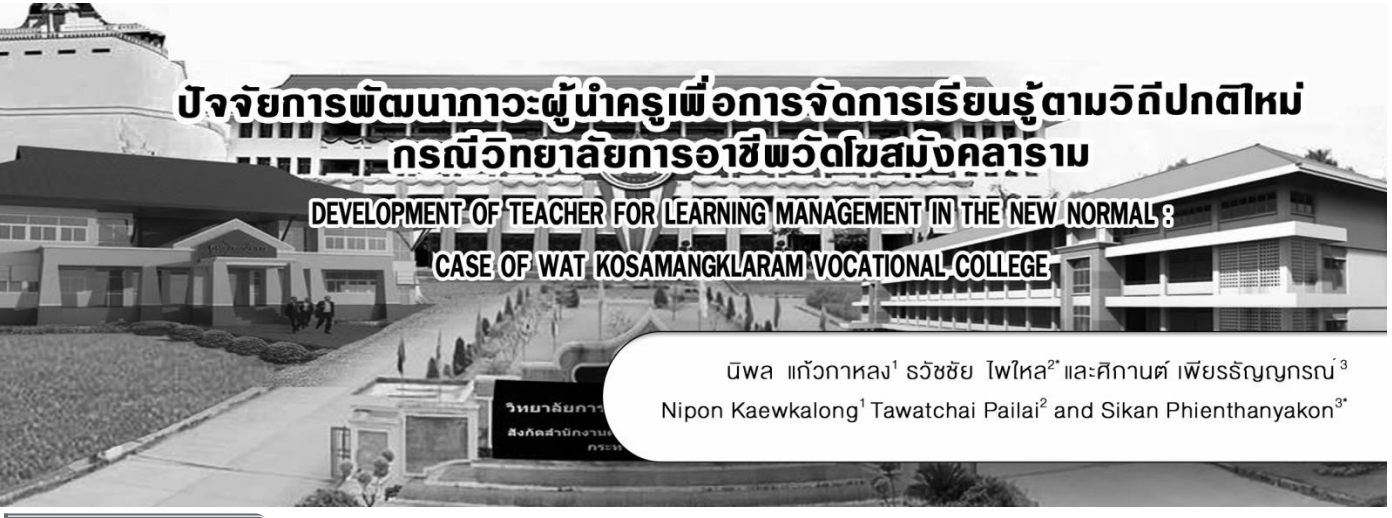

ปัจจัยการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ กรณีวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม

DEVELOPMENT OF TEACHER FOR LEARNING MANAGEMENT IN THE NEW NORMAL : CASE OF WAT KOSAMANGKLARAM VOCATIONAL COLLEGE

นิพล แก้วกาหลง[1] ธวัชชัย ไพใหล[2*] และศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์[3]
Nipon Kaewkalong[1] Tawatchai Pailai[2] and Sikan Phienthanyakon[3*]

บทความวิจัย

วันที่รับบทความ 23 มกราคม 2568 แก้ไขบทความ 20 มีนาคม 2568 ตอบรับบทความ 30 เมษายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อการจัด การเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ 2) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ 4) ศึกษาผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้วิจัยจำนวน 1 คน ผู้ร่วมวิจัยเป็นครูและบุคลากร จำนวน 9 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารวิทยาลัย จำนวน 1 คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน 10 คน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 31 คน ดำเนินการวิจัยแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมดำเนินการวิจัย 2 รอบ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 วินิจฉัย ขั้นที่ 2 ดำเนินการ ขั้นที่ 3 วัดผล ขั้นที่ 4 สะท้อนผล

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลารามมี 5 องค์ประกอบ 32 ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำเชิงทักษะวิชาชีพ 2) ความรู้ด้านวิชาการ 3) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 4) การทำงานเป็นทีมและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ 5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรม

[1 2 3] สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[1 2 3] Educational administration, Sakon Nakhon Rajabhat University

*Corresponding Author, E-mail: tawatchai25040103@gmail.com

2. สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม พบว่า ปัญหาประกอบด้วย 1) ครูมีความรู้ด้านวิชาการน้อย 2) ครูขาดทักษะวิชาชีพ 3) ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้น้อย 4) ครูส่วนมากขาดความเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ 5) ครูยังไม่มีการทำงานเป็นทีม ความต้องการจำเป็น เรียงตาม(Participatory Action Research) พบว่าลำดับดังนี้ 1) ความรู้ด้านวิชาการ 2) ทักษะวิชาชีพ 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรม 4) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 5) การทำงานเป็นทีมและ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลารามดำเนินการ 5 โครงการ 19 กิจกรรมดังต่อไปนี้ 1) โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม 2) โครงการพัฒนาความรู้ด้านวิชาการ ประกอบด้วย 3 กิจกรรม 3) โครงการพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม 4) โครงการพัฒนาการทำงานเป็นทีมและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม 5) โครงการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรม ประกอบด้วย 4 กิจกรรม การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม ผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.70) พบว่า ครูมีการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ มีการพัฒนาตนเอง ทำงานเป็นทีมและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้รวมกับเพื่อนร่วมงานพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีการออกแบบการเรียนการสอนใหม่ ๆ มีความหลากหลายเพื่อกระตุ้นและพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ วางแผนการเรียนรู้และประเมินผลตามสภาพจริง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรมเพื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ทำให้น่าสนใจ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำครู การจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่

Abstract

This research aims to 1) analyze the elements of teacher leadership in the context of managing learning in the new normal, 2) assess the challenges and essential requirements for enhancing teacher leadership in this context, 3) identify strategies for the development of teacher leadership for managing learning in the new normal, and 4) evaluate the results of fostering teacher leadership for managing learning in the new normal. This research targets a cohort consisting of 1 researcher, 9 educators and staff as co-researchers, and 31 informants, which include 1 college administrator, 10 student representatives, and 10 parent representatives. The study was executed in two phases comprising four stages: Stage 1—Diagnosis, Stage 2—Action, Stage 3—Evaluation, and Stage 4—Reflection. The research results indicated that

1. The elements of teacher leadership for learning management in the new normal at Wat Khosamangkhalaram Vocational College comprise five components and thirty-two indicators, including 1) professional skill leadership, 2) academic knowledge, and 3) individual learning capacity. 4) Collaboration and establishment of a learning community This involves the utilization of information technology and the generation of innovation.

2. The challenges and essential requirements for cultivating teacher leadership in learning management in accordance with the new normal at Wat Khosamangkhlaram Vocational College were identified as follows: 1) Educators possess constrained academic expertise. 2) Educators are deficient in professional competencies. 3) Educators utilize information technology and develop innovations in learning management to a limited extent. 4) The majority of educators do not embrace lifelong learning. Teachers continue to lack collaboration. The essential requirements, prioritized according to Participatory Action Research, are as follows: 1) Scholarly expertise 2) Vocational competencies This involves the utilization of information

technology and the development of innovation. 4) Embracing lifelong learning 5) Collaboration and fostering a learning community.

3. Protocols for Cultivating Teacher Leadership in Learning Management Wat Khosamangkhlaram Vocational College has executed 5 projects and 19 activities in accordance with the New Normal Path. The Professional Skills Development Project comprises four activities. Academic Knowledge Development Project, comprising three activities Personnel Development to Cultivate Learning Individuals Project, comprising four activities, and Teamwork and Learning Community Development Project, comprising four activities 5) Information Technology Utilization and Innovation Development Project, comprising four initiatives. The total outcome of teacher leadership development for learning management in accordance with the new normal framework at Wat Khosamangkhlaram Vocational College is rated at the highest level ($\overline{X}$ = 4.70). Teachers have cultivated their leadership for learning management in alignment with the new normal, emphasizing self-development, collaboration, and community building with colleagues to improve learning administration. They have devised innovative and varied pedagogical approaches to enhance and cultivate learners' skills, structured learning experiences, and assessed them under authentic conditions, utilized information technology, and generated innovations to render learning management engaging, fostering individuals as lifelong learners.

Keywords: Techer leadership, learning management in new normal

บทนำ

การระบาดของไวรัสโคโรนา พ.ศ. 2562-2563 เป็นการระบาดทั่วโลก [1] วิกฤตโรคระบาดทำให้การศึกษาจากความผิดปกติแบบใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม (New Abnormal) ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ทำให้สถานศึกษาต้องอยู่ให้รอด ต้องปรับตัวเป็นบท

ทดสอบของความจำเป็นครั้งใหญ่ในการบริหารจัดการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ให้สอดคล้องกับความปกติใหม่ที่เกิดขึ้น ความปกติใหม่ (New Normal) เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต นำไปสู่การสรรค์สร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ สิ่งใหม่เหล่านี้ได้กลายเป็นความปกติใหม่จนในที่สุดเมื่อเวลาผ่านไปก็ทำให้เกิดความคุ้นชินก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม [2] การสื่อสารที่ไร้พรมแดนและสมบูรณ์ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายทำให้โรงเรียนหลายแห่งปรับตัว ปรับวิธีการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นตัวช่วยในการดำเนินการด้วยการใช้ระบบการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนต่อไปได้ [3] การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอนที่จะต้องผสมผสานทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเฉพาะการสอนภาคปฏิบัติให้ได้คุณภาพ มาตรฐานความรู้ สมรรถนะวิชาชีพ ตามเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาที่เปิดสอนอาชีวศึกษาได้มีการเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีการออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนการบริหารจัดการโรงเรียน และครูให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้มีการหารือและวางแผนร่วมกันอย่างเป็นระบบ

วิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลารามภายใต้การพัฒนาจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ ซึ่งการบริหารการศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรจะต้องมีการพัฒนาตามวิถีปกติใหม่ สิ่งที่เป็นปัจจัยสนับสนุนการศึกษาอยู่ในระดับเอื้อต่อการพัฒนาการจัด การเรียนรู้ในด้านปัจจัยพื้นฐานของผู้เรียน มีความพร้อมด้านครอบครัว ปัจจัยด้านชุมชนและสังคม สิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการศึกษาล้วนแล้วแต่มีทิศทางเอื้อต่อการพัฒนาแต่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูยังใช้รูปแบบการสอนแบบเดิม ยังมุ่งเน้นการดำเนินการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ครูยังเป็นครูผู้จัดการเรียนการสอนหนังสือจากแบบเรียนที่กำหนด หากจะพิจารณาถึงการพัฒนาด้านการออกแบบการจัด การเรียนรู้ยังไม่พัฒนาเท่าทันการเปลี่ยนแปลงตามวิถีปกติใหม่ของความต้องการการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ครูยังไม่สามารถสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมเท่าที่ควร ขาดการตระหนักถึงความสำคัญตามวิถีปกติใหม่ขาดการพัฒนาการเรียนรู้และครูยังขาดทักษะการเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อออกแบบและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา อีกทั้ง

การประสานความร่วมมือกันในการทำงานร่วมกันของเพื่อนร่วมงานยังขาดประสิทธิผลการทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนร่วมสายชั้นยังเป็นการทำงานแบบแยกส่วนขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ขาดการตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมตามวิถีปกติใหม่ ซึ่งครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียนซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าที่ต้องเติบโตมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมสืบต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหวังที่จะออกแบบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นแบบอย่างของการจัดการศึกษาตามวิถีปกติใหม่ จึงสนใจที่จะให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ ได้อย่างมีคุณภาพ ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งผู้วิจัยมีคาดหวังว่าจะได้แนวทางปฏิบัติที่ดีเหมาะสมกับบริบทของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม ในการพัฒนาภาวะผู้นำครูอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจัดการศึกษาให้เป็นแบบอย่างของสังคมในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพสามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1.เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม

2.เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม

3.เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม

4. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาและฝึกอบรมที่มุ่งผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ ด้วยทักษะ ความรู้ และเจตคติที่เหมาะสม เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่อาชีพและพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ การอาชีวศึกษาเน้นการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ รวมถึงการฝึกฝน

ทักษะชีวิต (life skill) ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สนับสนุนการพัฒนาตนเองและการรักษาความมั่นคงในงาน [4-6] การจัดการอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่มุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาวะเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างบุคลากรที่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานจริง มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การจัดการดังกล่าวจำเป็นต้องมีเอกภาพด้านนโยบาย พร้อมความหลากหลายในการปฏิบัติ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐและเอกชน การประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตร การสอน การประเมินผล และการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง [7,8]

ธัญญลักษณ์ จีระออน [9] ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงาน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ.2561 กรณีศึกษาวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ของ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีจำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม และด้าน ปัจจัยพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และเมื่อพิจารณาการประเมิน คุณภาพในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.98 - 4.09

ฉัตรชัย พุ่มชูศักดิ์ [10] ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับ การทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยและและพัฒนา 3 ขั้นตอน 1) การศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี 2) สร้างรูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการ ทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและ

ตรวจสอบโดย ผู้ทรงคุณวุฒิ 3) การประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้ กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามี 5 องค์ประกอบ หลัก คือ 1) ด้านการจัดการ ได้แก่ โครงสร้างคณะกรรมการ และวัตถุประสงค์ 2) ด้านกระบวนการบริหาร ได้แก่ ขั้นเตรียม ขั้นดำเนินการและขั้นสรุป 3) ด้านผลประโยชน์ของความร่วมมือ ได้แก่ ผลประโยชน์ของสถานศึกษาและผลประโยชน์ของสถานประกอบการ 4) ด้านหลักสูตร ได้แก่ ลักษณะหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดการเรียน การสอนภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

Shuler [11] ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินการและแนวคิดในการรื้อฟื้นเรื่องการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นใน 3 มลรัฐ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีได้มีการรื้อฟื้นขึ้นอีกครั้งในปี ค.ศ. 1964 ด้วยพระราชบัญญัติ Civil Rights Act โดยมี เคนเน็ต อดัม (Kenneth Adams) มาให้การสนับสนุนในเรื่องนี้ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคียัง มุ่งเน้นในเรื่องของความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันในการให้การศึกษาทั้งคนผิวดำและคนผิวขาวใน สหรัฐอเมริกาอีกด้วย

Schroeder [12] ได้ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบเกี่ยวกับความเชื่อของครูและการร่วมมือผสมผสานในการฝึกปฏิบัติในฐานะผู้เข้าร่วมในคณะ IEP ของโรงเรียนขนาดกลาง ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันก็คือการไม่มีเวลาให้กัน ผู้สอนไม่มีอิทธิพลเพียงพอ ความไม่ชัดเจนของบทบาทที่มีอยู่ และการยึดติดอยู่กับระบบการศึกษาอาชีวศึกษาที่ผู้สอนไม่มีความสามารถเพียงพอ

Ramsaroop [13] ได้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของการอาชีวศึกษาที่เป็นแนวทางการเปลี่ยนแปลงสู่พัฒนาเศรษฐกิจของตรินิแดดและโตเบโกวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อ ศึกษาปัจจัยที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาการอาชีวศึกษา ที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของตรินิแดดและโตเบโกภายในเวลา 3-5 ปีการศึกษา ทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ด้านธุรกิจด้านเศรษฐกิจด้านแรงงานด้านอุตสาหกรรมการผลิต การบริการ และด้านการศึกษา เพื่อกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงของระบบการอาชีวศึกษาเพื่อเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของตรินิแดดและโตเบโกที่เหมาะสม

Parker [14] ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับมัธยมในรัฐมิสซิสซิปปี พบว่า ประสบความสำเร็จมากที่สุดจากคะแนนการทดสอบ C-PAS ของการฝึกงานแต่ละพื้นที่ประกอบด้วยสาขาวิชาช่างก่อสร้าง สาขาวิชาธุรกิจและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการตลาด และสาขาวิชาสหเวชศาสตร์ จากผลการวิเคราะห์ คะแนนทดสอบ MS-CAPS พบว่ามีโรงเรียน 4 แห่งที่มีคะแนนสูงสุดจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อนำมาวิเคราะห์ในการกำหนดปัจจัยที่มีความสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ให้ประสบความสำเร็จวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบ ด้วยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตการณ์ในชั้นเรียน และการสนทนากลุ่มของนักเรียนที่เข้าร่วมในการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ กรณีวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลารามเป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีลำดับอยู่ 4 ขั้นตอนคือ 1) วินิจฉัย (Diagnose) 2) ดำเนินการ (Act) 3) วัดผล (Measure) และ 4) สะท้อนผล (Reflect) [15] กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยประกอบด้วยผู้วิจัย 1 คน ผู้ร่วมวิจัยเป็นครูและบุคลากร จำนวน 9 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารวิทยาลัยจำนวน 1 คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน 10 คนและตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 31 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง การสร้างเครื่องมือการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัยจากเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามความต้องการจำเป็น แบบประเมิน แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ จากนักวิชาการหรือนักวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. สร้างเครื่องมือการวิจัย โดยนำเอากรอบแนวคิดเบื้องต้นของการวิจัยที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น ทั้งปัจจัยที่ทำให้เกิดภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่วิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม และได้นำเอาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ที่สังเคราะห์ได้จากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) มา

เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามและจัดทำเกณฑ์ในการพิจารณาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่

4. ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามนั้นมาจัดทำเป็นเครื่องมือการวิจัยฉบับร่างแล้วพิจารณาตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ

5. ผู้วิจัยนำเครื่องมือการวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบความเรียบร้อยต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่วิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม นำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC (Index of item objective congruence)

6. นำเครื่องมือการวิจัยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญไปนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งแล้วนำเครื่องมือการวิจัยเสนอสถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองกับผู้บริหาร ครู ในสังกัดอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดสกลนคร ช่วงเวลาปีการศึกษา 2665 จำนวน 50 คน แล้วนำผลการตอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพตามลำดับดังนี้

6.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของเครื่องมือการวิจัย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อแบบคะแนนรวมคัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.23 ขึ้นไป มาหาค่าความเชื่อมั่น

6.2 หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัยทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรง (Validity)

1.1 นำเครื่องมือการวิจัยที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาว่าข้อคำถามหรือรายการข้อคำถามในเครื่องมือแต่ละข้อนั้น ถามได้ตรงและครบถ้วนครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการให้ถามหรือไม่ โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างรายการที่ประเมินแต่ละข้อ กับลักษณะของภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ โดยกำหนดให้คะแนนผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญด้วย +1 , 0 และ –1

1.2 นำคะแนนที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินแต่ละข้อกับลักษณะของการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ กรณีวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม (index of item Objective Congruence : IOC) ของ Rovienlli และ Hambieton [15]

2. การหาค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือวิจัยจำแนกรายข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยวิธี Item–Total Correlation [15]

3. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาด (Cronbach) [16] ผู้วิจัยร่วมสังเกต ติดตามและประเมินผล ร่วมกับผู้ให้ข้อมูล และกลุ่มผู้วิจัยจากการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการและเครื่องมือตามที่ระบุไว้ นอกจากนั้นผู้วิจัยยังใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับกลุ่มเป้าหมาย เมื่อต้องการข้อมูลที่ละเอียดและคำยืนยันที่แน่ชัดสำหรับการขจัดความลำเอียง (Halo Effects) หรือความคาดเคลื่อนของข้อมูล โดยยึดปฏิบัติตลอดการดำเนินการวิจัย คือ ระมัดระวังเกี่ยวกับอากัปกิริยา โดยหลีกเลี่ยงจากการแสดงภาษาท่าทางที่ไม่เหมาะสม หรือบ่งบอกถึงการสั่งการ แต่ใช้การเปิดใจให้กว้าง โดยไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมในระบบราชการแบบดั้งเดิมที่มุ่งสร้างความเหมือนหรือรูปแบบที่ชัดเจนตายตัว ยึดหลักการ จรรยาบรรณ บทบาทของผู้วิจัยแบบ PAR การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ข้อมูลในลักษณะเชิงคุณภาพ ใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึกการประชุม ปฏิบัติการ เป็นต้น รวมทั้งการตรวจสอบกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม และใช้การตรวจสอบร่องรอยหลักฐาน (Audit Tail) ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อสรุปจากการรวบรวมข้อมูลในภาคสนามที่มีหลักฐานเอกสารยืนยัน โดยทำการตรวจสอบกับเอกสารหลักฐานต่าง ๆ โดยตรง เช่น บันทึกการประชุม บันทึกความก้าวหน้าของการดำเนินโครงการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ

3.2. ข้อมูลในลักษณะเชิงปริมาณตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ตรงกับสภาพจริงของการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อคิดเห็นหรือความรู้สึกที่ได้จากแบบสอบถาม แบบประเมิน สัมภาษณ์ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์มา

นำเสนอร่วมกับผู้ร่วมวิจัยเพื่อพิจารณาว่าผลแห่งการวิเคราะห์ดังกล่าว มีความเป็นไปได้และน่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดมีข้อขัดแย้งกับสภาพจริงหรือหลักฐานเชิงประจักษ์อยู่หรือไม่ อย่างไรอีกทั้งดำเนินการตรวจสอบจากผู้รวบรวมข้อมูลหลายคนในการรวบรวมด้วยแบบสังเกตผู้วิจัยใช้ผู้สังเกตอย่างน้อย 3 คน หากผลการสังเกตไม่สอดคล้องกับผู้วิจัยจะพบปะพูดคุยเพื่อหาข้อมูลสรุปร่วมกัน แล้วให้ผลการสังเกตนั้นมีความแม่นยำมากที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้จะกล่าว 4 ด้าน องค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลารามมี 5 องค์ประกอบ 32 ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำเชิงทักษะวิชาชีพ 2) ความรู้ด้านวิชาการ 3) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 4) การทำงานเป็นทีมและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ 5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่าการประชุมส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาทักษะและความสามารถของกลุ่มเป้าหมายในทุกด้าน โดยค่าเฉลี่ยหลังการประชุมเพิ่มขึ้นจากระดับ "ปานกลาง" เป็น "มาก" ในทุกตัวชี้วัด ซึ่งแสดงถึงการพัฒนาที่ชัดเจน โดยเฉพาะด้านความรู้ทางวิชาการและการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.25 และ 4.29 ตามลำดับ) นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมยังมีความก้าวหน้าเด่นชัด ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิผลของการประชุมในการส่งเสริมศักยภาพของผู้เข้าร่วมอย่างรอบด้าน

สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม พบว่า ปัญหาประกอบด้วย 1) ครูมีความรู้ด้านวิชาการน้อย 2) ครูขาดทักษะวิชาชีพ 3) ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้น้อย 4) ครูส่วนมากขาดความเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ 5) ครูยังไม่มีการทำงานเป็นทีม ความต้องการจำเป็น เรียงตามลำดับดังนี้ 1) ความรู้ด้านวิชาการ 2) ทักษะวิชาชีพ 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรม 4) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 5) การทำงานเป็นทีมและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ตารางแสดงถึงการเปรียบเทียบระดับความสามารถของผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ ระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าค่าเฉลี่ยของทุกด้านในสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบัน โดยรวมค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ที่ 3.72 (S.D. = 0.05) ซึ่งอยู่ในระดับ "มาก" และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ที่ 4.09 (S.D. = 0.04) ซึ่งอยู่ใน

ระดับ "มาก" เช่นกัน แสดงให้เห็นถึงความต้องการในการพัฒนาศักยภาพในทุกด้าน โดยด้านที่มีความแตกต่างเด่นชัดที่สุดคือ "ความรู้ด้านวิชาการ" (เพิ่มจาก 3.72 เป็น 4.14) และ "การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ และสร้างนวัตกรรม" (เพิ่มจาก 3.70 เป็น 4.08) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะในด้านเหล่านี้เพื่อตอบสนองต่อการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม ดำเนินการ 5 โครงการ 19 กิจกรรมดังต่อไปนี้ 1) โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม 2) โครงการพัฒนาความรู้ด้านวิชาการ ประกอบด้วย 3 กิจกรรม 3) โครงการพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม 4) โครงการพัฒนาการทำงานเป็นทีมและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม 5) โครงการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรม ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ กรณีศึกษาวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำครูอยู่ในระดับ "มากที่สุด" ($\overline{X}$ = 4.70) โดยองค์ประกอบเด่น ได้แก่ การทำงานเป็นทีมและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.73) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ($\overline{X}$ = 4.72) และการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.70) ส่วนความรู้ด้านวิชาการและทักษะวิชาชีพอยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$ = 4.68 และ 4.65 ตามลำดับ)

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม จากการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ 5 องค์ประกอบ 32 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้องค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ มาจากการสังเคราะห์เอกสารและวิสัยทัศน์สถานศึกษาคือ “สถานศึกษามุ่งผลิต พัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพและเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้สู่ชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี” ภายใต้ปรัชญา “มีวินัย สร้างปัญญา นำพาอาชีพ” โดยมี

เป้าหมายประสงค์ “เพื่อให้ผู้เรียน มีคุณภาพและได้มาตรฐาน มีคุณธรรม จริยธรรมและดำรงชีพโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาประชาชนได้รับบริการและพัฒนาอาชีพ” และจากการวิเคราะห์จุดแข็งของสถานศึกษาพบว่า มีปัจจัยสนับสนุนทั้งด้านทักษะวิชาชีพ ความรู้ด้านวิชาการ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีมและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรม วิทยาลัยมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่ชัดเจนให้ความสำคัญในการพัฒนาครูและบุคลากรมีโครงสร้างการบริหารงานและการแบ่งงานรับผิดชอบที่ชัดเจนมีความพร้อมของอาคารสถานที่วิทยาลัยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดกระบวนการคิดและแก้ปัญหาเติบโตในสังคมอย่างมีคุณค่า สอดคล้องกับสร้อยสุดา กรีน [17] ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการจัด การเรียนรู้มี 3 องค์ประกอบ 1) ด้านการเป็นครูผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตร 3) ด้านกระบวนการ จัดการเรียนรู้สอดคล้องกับไพวัน วงพะจัน [18] ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของพนักงานครูในมหาวิทยาลัยสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของพนักงานครูประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 11 องค์ประกอบย่อย และ 49 ตัวชี้วัด

ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม ผู้วิจัยนำเสนอข้อค้นพบปัญหาในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม ดังนี้ 1) ครูมีความรู้ด้านวิชาการน้อย 2) ครูขาดทักษะวิชาชีพ 3) ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้น้อย 4) ครูส่วนมากขาดความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 5) ครูยังไม่มี การทำงานเป็นทีมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ เรียงตามลำดับดังนี้ 1) ความรู้ด้านวิชาการ 2) ทักษะวิชาชีพ 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรม 4) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 5) การทำงานเป็นทีมและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม มีสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำครู

เพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ปัจจัยสนับสนุนด้านทรัพยากร และชุมชนมีความพร้อมต้องการให้วิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม มีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับสกุณา บุญรอดรัมย์ [19] ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูมืออาชีพระดับประถมศึกษาผลการวิจัยพบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของครูมืออาชีพระดับประถมศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์ สอดคล้องกับภาตะวัน บุญจี๊ด [5] ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งในอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สอดคล้องกับพระมหาพชรพลพชรเมโธ [20] ได้ศึกษาแนวทาง การจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทองในพระราชูปถัมภ์ฯ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสอดคล้องกับ Force & Unesco. [21] ได้ศึกษาเรื่อง BACK TO SCHOOL ในยุคNEW NORMAL องค์การยูเนสโกก็ได้ออกมาแนะนำแก่โรงเรียนถึง 7 วิธี ช่วยให้ครูประสบความสำเร็จ เมื่อโรงเรียนกลับมาเปิดอีกครั้ง ดังนี้ 1) รับฟังเสียงของครูในการกำหนดนโยบายและแผนการเพราะการพูดคุยเป็นสิ่งสำคัญในการวางแผนเปิดโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 2) สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับทุกคนในโรงเรียนความปลอดภัยและความเป็นอยู่ของนักเรียนและครูคือสิ่งสำคัญที่สุด3) ให้ความสำคัญกับสภาพจิตใจ สังคมและอารมณ์ของครูและนักเรียน 4) ช่วยให้ครูปรับตัวเข้ากับ New Normal เมื่อกลับมาสอนในชั้นเรียนตามปกติครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการสนับสนุน และได้รับทรัพยากรที่เพียงพอในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน 5) จัดให้มีครูเพียงพอและให้ครูได้ทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 6) ลงทุนกับภาคการศึกษา 7) คอยเช็คสถานการณ์ และข้อเสนอแนะจากครู

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ ของวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเลือกแนวทางการพัฒนา เป็น 5

โครงการ 19 กิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ จำเป็นต้องมีการออกแบบกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์ทำงานร่วมกับครูและบุคลากรมีโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกัน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดกิจกรรมต้องประสานสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในทุก ๆ กิจกรรมการออกแบบกิจกรรมครูผู้ร่วมวิจัยต้อมีส่วนร่วมในการออกแบบเพื่อส่งเสริมพัฒนาโครงการกิจกรรมให้เกิดภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ สอดคล้องกับสร้อยสุดา กรีน[19] ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 พบว่ารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้มีส่วนประกอบ ดังนี้คือหลักการ จุดประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา สื่อ/แหล่งเรียนรู้และการวัดและประเมินผลกระบวนการ พัฒนาแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ 1) การฝึกอบรมเชิง ปฏิบัติการ 2) การฝึกปฏิบัติจริง 3) ชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นมืออาชีพ (PLC) และ 4) การนิเทศ กำกับ ติดตาม สอดคล้องกับพระมหาพชรพล พชรเมโธ [20] ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทองในพระราชูปถัมภ์ฯพบว่าวิธีพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทองในพระราชูปถัมภ์ฯ พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและเหมาะสมกับนักเรียน และต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนจัดให้มีการอบรมครูในการจัดการเรียนการสอนและการผลิตสื่อการสอนให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้มาพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแนวทางการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทอง ในพระราชูปถัมภ์ฯ คือ ทางโรงเรียนควรมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาหลักสูตรพร้อมทั้งการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไปควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย และคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละบุคคลจัดซื้อจัดหา จัดจ้างและผลิตสื่อเทคโนโลยีเพื่อจะนำมาใช้ในการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลควรมีความสอดคล้องกับ แบบเรียนและมีรูปแบบที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับ Ciprian Obrad [22] ได้ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาของการสอนออนไลน์ ภาควิชาสังคมวิทยาเพื่อให้สอดคล้องกับฐานวิถีชีวิตใหม่ การศึกษามุ่งเน้นในสิ่งต่อต่อไปนี้เป็นหลัก การใช้เครื่องมือการสอนออนไลน์ใหม่ ๆ และวิธีการจัดการศึกษาในโรมาเนียหลังวิกฤตโควิด-19 เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพการทำงานของครู เพื่อปรับตัวให้

บรรลุวัตถุประสงค์ในการสอน ในด้านการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ที่เป็นการศึกษาออนไลน์ซึ่งเป็นความท้าทายในการใช้เครื่องมือทางการศึกษารูปแบบใหม่ ๆ ปัจจัยดังกล่าวจะถูกเพิ่มเข้าไปในสิ่งที่มีอยู่แล้วของระบบการศึกษาวิธีการจัดการปัจจัยเหล่านี้ให้สามารถกำหนดความเป็นอยู่ที่ดีของนักศึกษาในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการศึกษาโดยมีครูเป็นผู้นำหลัก

ผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ กรณีวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ กรณีวิทยาลัยการอาชีพวัดโฆสมังคลาราม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.70) ผลการสะท้อนจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่า ครูมีการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ มีการพัฒนาตนเอง ทำงานเป็นทีมและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ รวมกับเพื่อนร่วมงานพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีการออกแบบการเรียนการสอนใหม่ ๆ มีความหลากหลายเพื่อกระตุ้นและพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ วางแผนการเรียนรู้และประเมินผลตามสภาพจริงใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรมเพื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ทำให้น่าสนใจ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ผลการวิจัยในรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการทำงานร่วมประสานกับทุกขั้นตอนของผู้ร่วมวิจัยสร้างความสัมพันธ์อันดีเกิดบรรยากาศการทำงานที่สร้างสรรค์และร่วมกันผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยกำหนดวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ทั้ง 5 องค์ประกอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย **มีการ**พัฒนาศูนย์อบรมอาชีวศึกษา มีการฝึกอาชีพชุมชน สนับสนุน OTOP ขยายให้มีผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น ลดการออกกลางคัน มี**การพัฒนาคุณภาพการศึกษาปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนปฏิรูปการสอบให้ทันกับยุคสมัยอย่างมีคุณภาพ สร้างประสิทธิภาพในด้านการบริหารจัดการให้เป็นที่ยอมรับเชื่อมั่นมีเอกภาพใช้เทคโนโลยีสนับสนุน มีความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อเพิ่มทักษะวิชาชีพ ด้วยความร่วมมือในและต่างประเทศ** สอดคล้องกับสกุณา บุญรอดรัมย์ [19] ได้ศึกษารูปแบบการการพัฒนาครูมืออาชีพระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการพัฒนาครูมืออาชีพระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยงและการนิเทศแบบคลินิกที่นำมาบูรณาการร่วมกันเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงที่สุด สอดคล้องกับสร้อยสุดา กรีน [17] ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 พบว่า ประสิทธิผลของ

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบได้พฤติกรรมภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.21) สอดคล้องกับคมศิลป์ ประสงค์สุข [23] ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกระบวนการจัดการความรู้พบว่ารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการประกัน คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าบุคลากรส่วนใหญ่เห็นว่ามีประโยชน์ เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาช่วยให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามี ประสิทธิภาพมากขึ้นผลการประเมินรูปแบบพบว่ามีความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุมอยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจ และความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลงานวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามวิถีปกติใหม่ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ภาวะผู้นำเชิงทักษะวิชาชีพ ความรู้ด้านวิชาการ การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีมและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างนวัตกรรมอย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาที่พบ ได้แก่การขาดความรู้ด้านวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ รวมถึงขาดการทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งนำไปสู่ความจำเป็นในการพัฒนา โดยลำดับความต้องการสูงสุดได้แก่ความรู้ด้านวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามลำดับ การวิจัยดำเนินการผ่านกระบวนการ วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งช่วยให้เกิดแนวทางพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในวิถีปกติใหม่

เอกสารอ้างอิง

[1] ชัยชนะ มิตรพันธ์. (2563). [ออนไลน์]. **ปรับไลฟ์สไตล์ชีวิตใหม่รับ New Normal หลังวิกฤตโควิด-19**. [สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2565] จาก https://www.etda.or.th/th/UsefulResource/knowledge-sharing/articles/New-Normal- Lifestyle.aspx.

[2] สุภาภรณ์ พรหมบุตร. (2563). [ออนไลน์]. New Normal **กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง**. [สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2565] จาก https://dsp.dip.go.th/th/category.

[3] นงลักษณ์ อัจนปัญญา. (2563). [ออนไลน์]. **เมื่อไวรัสโควิด-19 กำลังพลิกโฉมระบบการศึกษาโลก**. [สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2565] จาก https://www.eef.or.th/30577.

[4] ธัญญลักษณ์ จีระออน. (2563). **สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามเกณฑ์ การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษาวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี**. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

[5] ภาตะวัน บุญจี๊ด. (2565). **แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งในอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.

[6] สุเมธ รินทลึก และวิชิต แสงสว่าง. (2564). **การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา**. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ 10 ฉบับที่ 3. 39-53.

[7] ธีรวัฒน์ ขัดมะโน. (2563). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด**. วิทยานิพนธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

[8] ทองสุข พามี. (2565). **การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแผนกวิชาช่างยนต์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม**. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

[9] ฉัตรชัย พุ่มชูศักดิ์. (2564). **รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา**. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

[10] Shuler W. B. (2007). **Actions and perceptions in dismantling the dual system of public higher education in three states: A facilities study**. Tennessee: University of Memphis

[11] Schroeder. (2009). **The impact of IDEA 2007 on teachers, beliefs and collaborative practices as participants on IEP teams at one middle school**. Lowa University of Northern Iowa.

[12] Ramsaroop. (2011). **Vocational and technical education changes that are potential contributors to the economic development of Trinidad and Tobago.** Virginia Polytechnic Institute and State University of Virginia.

[13] Parker. (2018). **Factors that contribute to a successful secondary vocational education program in the state of Mississippi**. Mississippi University of Southern Mississippi.

[14] James,E.A., Milenkiewicz, M.T. and Bucknam (2008). **Participatory Action Research for Educational Leadership**. California: Sage.

[15] สมนึก ภัททิยธนี. (2560). **การวัดผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

[16] บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

[17] สร้อยสุดา กรีน. (2563). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11**. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

[18] ไพวัน วงพะจัน. (2565). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของพนักงานครูในมหาวิทยาลัย สะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

[19] สกุณา บุญรอดรัมย์. (2563). **รูปแบบการการพัฒนาครูมืออาชีพระดับประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์.มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

[20] พระมหาพชรพล พชรเมโธ. (2566). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทอง ในพระราชูปถัมภ์ฯ**. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

[21] Force & Unesco. (2020). **BACK TO SCHOOL NEW NORMAL**. Retrieved from https://www.educathai.com/knowledge/articles/362?fbclid=IwAR2VlQDYmsV5kGvs Hb5FnXAqZjjlF_i6vz4ctTyHr1wYYNcPmFLsBG1HbO0. July 31 2021.

[22] Ciprian Obrad. (2021). **Constraints and Consequences of Online Teaching**. Department of Sociology. West University of Timisoara, pp.1-23.

[23] คมศิลป์ ประสงค์สุข. (2564). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยกระบวนการจัดการความรู้**. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.